Rok IV. Kraków-Podgórze, poniedziałek 23 lipca 1906. Nr. 199

2 ct. (4 hal.) Cena nru wszędzie

PRENUMERATA
w Krakowie i Podgórzu miesięcznie 1 K. 40 h.
za odnoszenie do domu dopłaca się 20 halerzy.
Na prowincyi miesięcznie K. 1·50.
Prenumerata za granicą:
mk. 50 fen., 2 fr. 50 ct., 1 rs. miesięcznie.

NOWINY

DZIENNIK ILUSTROWANY DLA WSZYSTKICH

OGŁOSZENIA
za wiersz petitu 16 hal., za każdy następny raz 12 hal., drobne ogłoszenia po 4 hal. od wyrazu (minimum 50 hal.). Nadesłane za wiersz petitowy 50 hal., spody na każdej szpalcie po 2 korony — Załączniki 20 koron za tysiąc.
Inseraty prowadzi w swoim zarządzie p. **Maryan Hupczyc.**
Administracya »NOWIN« Zacisze 7, od 9—1 w poł. i od —5 popołudniu.

Na Lwów skład i ekspedycya
AGENCYA SOKOŁOWSKIEGO
Pasaż Hausmana 2.

REDAKCYA I ADMINISTRACYA:
Kraków, ulica Zacisze l. 7, Telefon 512.
Ekspedycya w drukarni Józefa Fischera.

Redaktor naczelny:
LUDWIK SZCZEPAŃSKI.

Wiadomości ustnie, telefonicznie i listownie przyjmuje redakcya (telefon 512) od godz. 7 rano do godz. 8 wieczorem. Rękopisów nie zwraca się.

„Nowiny" wychodzą codziennie. — Cena numeru 3 ct. (6 h.) — W poniedziałki i dni poświąteczne 2 centy.

Rozwiązanie Dumy.

Dymisya Goremykina. —— Zamach na Pobiedonoscewa.

Telegramy „Nowin":

Przygotowania rządu.

Petersburg. „Riecz" dowiaduje się z pewnego źródła, że **dekret, rozwiązujący Dumę był już w piątek podpisany. Goremykin przez całą noc czuwał i telegraficznie wydawał wszelkie potrzebne zarządzenia.**

Petersburg. Rząd czyni na niedzielę **nadzwyczajne zarządzenia.** Ambasady zagraniczne obstawiono wojskiem.

Petersburg. Peterhof otoczono ze wszystkich stron wojskiem. **Rozlokowanie wojska odbywa się jak podczas akcyi wojennej.** Po całem mieście krążą patrole i podjazdy. Dworzec kolejowy jest osaczony przez policyę.

Petersburg. (Tel. wł.) Po posiedzeniu Dumy, na którem przyjęto rezolucyę wystosowania odezwy do narodu, **w domu Goremykina** o późnej godzinie odbyła się nadzwyczajna **narada ministrów. Zdecydowano się przyjąć wyzwanie przedstawicieli narodu i nie ustąpić wobec mogących wyniknąć komplikacyi** przy wprowadzeniu w czyn rezolucyi Dumy. Nastrój Goremykina **rozdrażniony.**

Petersburg. (Tel. wł.). O godz. 4-ej po północy, w mieszkaniu Goremykina odbywała się narada z powodu ostatniej uchwały Dumy. W ciągu dnia odbyły się dwie takie narady w Peterhofie. **Przed trzema dniami postanowiono w dniu dzisiejszym rozwiązać Dumę i w tym celu na wieczornem posiedzeniu podpisano odpowiedni ukaz,** wykonanie jego jednak postanowiono wczoraj odroczyć.

Petersburg (22 lipca). Z obozów i sąsiednich miejscowości przybyły do Petersburga cztery pułki piechoty, oddziały kawalergardy, szwadrony huzarów i ułanów, grenadyerzy. W pobliżu pałacu Dumy stanęli huzarzy.

Petersbug. Wedle „N. Wremii" **oczekują** na dziś **groźnych niepokojów.** Policya zarządziła energiczne środki ostrożności. Ćwiczenia obozowe w Krasnem Siole zostaną już teraz ukończone.

Rozwiązanie Dumy.

Petersburg. Wedle krążących pogłosek dzisiaj ukaże się manifest cara, rozwiązujący Dumę.

Petersburg 22 lipca. Petersburska ajencya telegraficzna ogłasza **ukaz carski, rozwiązujący Dumę i zwołujący nową Dumę na 5 marca 1907.** Terminy nowych wyborów zostaną później podane.

Petersburg (Tel. ag. pet.) Sekretarz Dumy ks. Szachowskij wczoraj przedpoł. oczekiwał przedstawiciela sekretaryatu Rady państwa, aby mu oddać akta parlamentarne. Ponieważ od godziny 3 po południu nikt się nie zjawił, akta odesłane będą do Rady państwa przez dyrekcyę kancelaryi Dumy.

Petersburg. W rozmowie z redaktorem agencyi tel., oświadczył ks. Szachowskij, że o rozwiązaniu Dumy nic nie wiedział wczoraj przed godziną 4 rano. Dziś opuszcza ks. Szachowskij Peterburg.

Petersburg. (22 lipca 8 rano). Mimo, że ukaz carski znany był dopiero o godzinie 4 rano, wiadomość o rozwiązaniu Dumy rozeszła się szeroko. Widać **ogólne przygnębienie.**

Pałac Dumy.

Petersburg. (Tel. ag. pet.) **Pałac Dumy zamknięty. Policya strzeże wejść i broni** je wszystkim z wyjątkiem prezydenta i członków prezydyum. Oczekują, że policya otrzyma nowe wskazówki. Prez. Muromcew został o rozwiązaniu Dumy zawiadomiony dziś rano przez wiceprezydenta Dołgorukiego. **Ulice koło pałacu Dumy puste,** pustsze nawet niż zwykle.

Petersburg. **Pałac Dumy i najbliższe ulice strzeżone są przez kawaleryę.** Wiele misyj i pałaców otacza wojsko. **W pobliżu Newy wytoczono armaty.** Ludność w ulicach żywo omawia ukaz. Żywioły konserwatywne przyklaskują energii rządu. Naczelnik miasta Lanik (?) otrzymał nadzwyczajne pełnomocnictwa.

Konstytuanta.

Petersburg. (Tel. aj. pet.). **Większa część posłów do Dumy odjechała** w ciągu wczorajszego dnia **do Finlandyi, aby tam naradzić się nad sprawą rozwiązania Dumy.**

Petersburg. (Tel. wł.). Wśród pewnej grupy posłów **wyłoniła się myśl, aby Duma przeniosła się do Finlandyi i tam przetworzyła się na konstytuantę.** Mnóstwo posłów wczoraj jeszcze wyjechało z Petersburga.

Ogłoszenie dyktatury.

Petersburg. **Ogłoszenie dyktatury wojskowej nastąpi niebawem.** Wojsko zajęło wszystkie dzielnice miasta.

Petersburg. Korespodent „Koeln. Ztg." telegrafuje, że **car w razie ogłoszenia dyktatury liczy na poparcie moralne państw zagranicznych;** prawdopodobnie w tym kierunku nastąpiło uprzednio porozumienie.

Upadek dynastyi.

Paryż. (Tel. wł.). Dzienniki tutejsze przypuszczają, że w najbliższym czasie **dojdzie w Rosyi do katastrofy, która może spowodować upadek dynastyi.**

Wybuch rewolucyi.

Moskwa. (Tel. wł.) Stronnictwa **rewolucyjne przygotowują się do walki decydującej i uzbrajają swoich zwolenników.** W samej Moskwie **rozporządzają rewolucyoniści 2000 karabinów.**

Sprzysiężenie wojskowe.

Paryż. Jak donosi „Journal" wśród żołnierzy **w Kronsztadzie odkryto sprzysiężenie; mieli oni rzekomo zamiar opanować zamek w Peterhofie, podpalić go i cara ująć.**

Dymisya Goremykina.

Petersburg. **Carski ukaz zarządza uwolnienie prezydenta ministrów Goremykina z urzędu.** Jego stanowisko obejmuje minister **Stołypin,** który zatrzymuje tekę spraw wewnętrznych.

Petersburg. (Tel. aj. pet.). Goremykin pozostaje nadal w Radzie państwa. Równocześnie minister rolnictwa Stisziński, który z powodu nadwątlonego zdrowia prosił o dymisyę, wchodzi do Rady państwa.

Stan wojenny.

Petersburg. Miasto i gubernia petersburska postawiono w stan wzmocnionej ochrony.

Zamknięcie pism.

Petersburg. **Wszystkie rewolucyjne pisma zamknięto.**

Zamach na Pobiedonoscewa.

Petersburg. Wedle doniesienia „Birż. Wied." uczyniono **zamach na Pobiedonoscewa. Pod jego biurkiem wybuchła bomba, gdy Pobiedonoscew znajdował się jeszcze w drugim pokoju. Nie odniósł też żadnego szwanku, ale z przestrachu położył się do łóżka.**

Odłożone oględziny.

Paryż. Jak donosi „Journal" z Petersburga odwołano nagle zapowiedziane oględziny hiszpańskiego okrętu wojennego przez cara w Kronsztadzie.

Anarchia.

Odessa (Tel. wł.). Wczoraj na ul. Pryncypalnej zrabowano cukiernię Faya. W nocy 6 uzbrojonych ludzi urządziło napad na aptekę.

Dziś, w środku miasta, zrabowano sklep monopolowy i warsztat Gorkowa. **W mieście wzmocniono straże wojskowe.** Mieszkańcy są bezbronni, a policya bezsilna.

Władywostok. (Tel wł.). Anarchia szerzy się w całem mieście. W ciągu jednego tygodnia dokonano tu w celach rabunku 5 morderstw. Miasto przepełnione jest Chunchuzami, których, według zapewnienia Chińczyków, jest tu do 2.000. Chunchuzi uprowadzili syna pewnego bogatego Chińczyka, celem zażądania za niego okupu. Wskutek małej liczby policyi, administracya jest bezsilna.

Olbrzymi pożar.

Symbirsk (Tel. wł.) W Syzraniu zgorzało 3,500 domów, wszystkie urzędy, banki, apteki i więzienia. Z pod gruzów wydobyto 25 trupów. Bez dachu 20.000 osób.

Symbirsk. (Tel. wł.) W Syzraniu stało się pastwą ognia 4000 domów, a w liczbie tej banki, biura rządowe, gmachy publiczne, oraz więzienia. Pozostały tylko ruiny gmachów i piwnice. Krążą pogłoski o podpaleniu miasta, lecz prawdziwą jest wersya, że pożar powstał skutkiem niezachowania ostrożności. Istnieje przypuszczenie, że ofiarą ognia i zaduszenia padło wiele osób. Pogorzelcy przewożeni są do miast sąsiednich, jednak około 30.000 osób pozostaje bez dachu. Koczują oni pod gołem niebem. Potrzebne są środki żywności, które nadsyłane są: z Samary, Penzy, Kuzniecka i Symbirska. Pożądana jest pomoc całego kraju.

Morderstwo.

Wilno. W mieszkaniu własnem zarznięto w celach rabunku, proboszcza kościoła Piotra i Pawła.

—o—

Straszliwy wybuch w piwnicy.

Berno. W Boskowicach przyszło wczoraj do wielkiego nieszczęścia. W piwnicy sklepu towarów mieszanych, w której znajdowało się wiele materyałów wybuchowych, powstał pożar. Podczas, gdy strażacy zajęci byli gaszeniem ognia, nastąpiła **eksplozya**, z powodu której odniosło **ciężkie zranienia 26 osób.** Popołudniu nastąpiła druga eksplozya, która lekko poszwankowała 3 strażaków.

Katastrofa automobilowa

Wiedeń W Praterze silnie jadący automobil uderzył wczoraj w drzewo, skutkiem czego powstała eksplozya. Z czterech jadących osób **jedna dziewczynka poniosła śmierć na miejscu**, dwie osoby doznało cięższych, a czwarta lżejszych zranień.

Demonstracya socyalistyczna

Belgrad. Socyaliści urządzili tu wczoraj demonstracyę za powszechnem prawem głosowania. Demonstracya odbyła się spokojnie; wzięło w niej udział do 5000 uczestników.

Śmierć posła Rottera.

—o—

W nocy z soboty na niedzielę zmarł w Wiedniu poseł krakowski Jan Rotter, który od kilku już dni przebywał ciężkie zapalenie płuc, połączone z osłabieniem serca i silną gorączką. Przy łożu śmiertelnem bawiła cała rodzina i posłowie demokratyczni z Koła Polskiego, przedewszystkiem poseł Petelenz, z którym łączyły zmarłego zażyłe stosunki przyjaźni.

Na wieść o agonie wybitnego parlamentarzysty, wysłały natychmiast telegramy kondolencyjne: prezydent ministrów bar. Beck, prezydent Izby poselskiej hr. Vetter i przewodniczący prawie wszystkich klubów parlamentarnych.

Do Krakowa przysz\ła żałobna wiadomość wczesnym rankiem w niedzielę. Ponieważ prezydent miasta dr Leo bawił właśnie w Zakopanem, a wiceprezydent Chyliński również wyjechał, odpowiednie zarządzenia poczynił drugi wiceprezydent Sare. Wysłano natychmiast obszerny telegram kondolencyjny do żony zmarłego, na ręce posła Petelenza oraz prezydyum Koła Polskiego na ręce prezesa Abrahamowicza i do marszałka krajowego hr. Badeniego, z zaproszeniem do wzięcia udziału w pogrzebie. Dalej prezydyum miasta zwołało **nadzwyczajne posiedzenie rady miasta** na dziś na godzinę 5-tą po południu, na którem będzie postawiony i uchwalony wniosek, aby **pogrzeb** posła Rottera odbył się **kosztem gminy**. Na gmachu magistrackim powiewa żałobna chorągiew, podobnie na domu Kasy Zaliczkowej przy ul. Szewskiej i z lokalu redakcyjnego „Nowej Reformy".

* * *

Ś. p. Jan Rotter, syn kolonisty niemieckiego, urodził się w roku 1850 w Szercu pod Lwowem. Szkołę realną ukończył we Lwowie, politechnikę w Wiedniu, ze stopniem inżyniera. Następnie podróżował dłuższy czas za granicą.

Po powrocie złożył egzamin profesorski dla szkoły realnej a w r. 1875 objął posadę suplenta w szkole realnej w Stanisławowie. W rok później mianowany został rzeczywistym nauczycielem, zaś w r. 1877 objął posadę profesora w szkole przemysłowej w Krakowie. Dyrektorem tej szkoły nominowany został w r. 1892.

Życiem politycznem zajmował się jeszcze na ławach uniwersyteckich. W latach dziewięćdziesiątych, wysunął się na czoło stronnictwa demokratycznego. Do rady miejskiej Krakowa wybrany został w r. 1893, mandat poselski do Sejmu zdobył w r. 1895, opróżniony po Asnyku. Do parlamentu wszedł po raz pierwszy przed sześciu laty t. j. w roku 1900.

Poza polityką zajmował się też pilnie szkołą przemysłową, powierzoną jego opiece i nie zaniedbywał pracy naukowej, której rezultatem był szereg rozpraw i dzieł z zakresu nauk matematycznych, w szczególności geometrycznych.

W mieście znanym był ze swej towarzyskości i uprzejmego obejścia. Szczególnym mirem cieszył się w kołach urzędniczych, których interesa popierał i bronił na każdym kroku.

Osierocił żonę i liczną rodzinę. Najstarszy syn Józef, jest suplentem gimn. Sobieskiego w Krakowie.

* * *

W pośle Rotterze straciło zatem stronnictwo demokratyczne, najcharakterystyczniejszą postać swego głównego szermierza i bojownika. Jakim był ś. p. poseł Rotter, można ocenić z ilości jego wrogów i z zaciekłości kampanii, jaką konserwatyści wszelkich odcieni przeciw niemu prowadzili. Można śmiało stwierdzić, że ś. p. Rotter był najbardziej przez osławionych, galicyjskich konserwatystów znienawidzonym demokratą. Za tę nienawiść odpłacał im nieubłaganą wytrwałą walką, a jego przemowy w radzie państwa, w sejmie i w radzie miejskiej iskrzyły się dowcipem zjadliwym i zdruzgotały przeciwnika rzeczowymi argumentami.

* * *

Pogrzeb posła Rottera odbędzie się we wtorek, z wielką okazałością. Do Wiednia celem towarzyszenia przewiezieniu zwłok do Krakowa, wyjeżdżają ze strony klubu demokratycznego dyr. Sołtysik, dr. Gertler i dr. Gross, nad grobem imieniem stronnictwa przemówi dyr. Sołtysik.

W mieście wywarła śmierć posła Rottera wielkie wrażenie. Spodziewany jest tłumny udział publiczności w pogrzebie.

Co słychać w mieście?

Kraków 23 lipca.

KALENDARZYK.

Dziś w poniedziałek Apolinarego. — Jutro we wtorek Krystyny. — Pojutrze we środę Jakóba apostoła.

Poniedziałek.

Teatr miejski: „Wiceadmirał", operetka w 4 aktach Millöckera. Po raz I-szy.

Teatr ludowy zamknięty.

Przedstawienie w teatrze „Rozmaitości" w parku krakowskim.

—o—

Nadzwyczajne posiedzenie Rady miejskiej odbędzie się dzisiaj o godzinie 5 po południu w sprawie uchwalenia wniosku, aby pogrzeb śp. Rottera odbył się na koszt gminy.

W teatrze ludowym obydwa przedstawienia wczorajsze były przepełnione. Trzeba przyznać, że dyrekcya dokłada wszelkich starań, aby przedstawienia pod każdym względem wypadały dobrze. Szczególniej dramat „Tamten" jest grany wyśmienicie. Teatr ludowy cieszy się też coraz większą przychylnością publiczności.

Wydawca: Lucyna Szczepańska.
Redaktor odpowiedzialny: Ludwik Szczepański.
Drukarnia Józefa Fischera w Krakowie, ul. Grodzka 62.